

Veiligheid en risico's inschatten: wat helpt?

De zin en onzin van risicotaxatie-instrumenten

> Colofon

© 2017 Nederlands Jeugdinstituut

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Redactie Cora Bartelink (Nji), Ingrid ten Berge (Nji), Joanka Prakken (Nji)

Fotografie Martine Hoving, Marja Valkensteijn, Marsel Loermans

Vormgeving Punt Grafisch Ontwerp

Participanten

Mariëtte van Brandenburg (Juzt)

Janneke Das (Spirit)

Christine van Donselaar (CJG Kennemerland)

Wim Gorissen (Nji)

Carien Görts (Inspectie Jeugdzorg)

Nicole Hopstaken (De Rading)

Mariëlle Hornstra (zelfstandige)

Leontien de Kwaadsteniet (Radboud Universiteit Nijmegen)

Els Mourits (zelfstandige)

Claudia van der Put (Universiteit van Amsterdam)

Astrid Rotering (Jeugdbescherming West)

Corine de Ruiter (Universiteit van Maastricht)

Caroline Verkerk (Jeugdzorg Nederland)

Inhoud

Veiligheid en risico's inschatten: wat helpt?	5
1. Wat iedereen moet weten!	6
2. Spraakverwarring? Definities van termen	9
3. Welke instrumenten voor welk doel en voor wie?	10
4. Welk instrument is het beste?	13
Referenties	14
Bijlagen	15
1. Aanwezigen	15
2. Verschillende soorten risicotaxatie-instrumenten	16
3. Overzicht risicotaxatie-instrumenten kindermishandeling	17
4. Overzicht evaluaties risicotaxatie-instrumenten kindermishandeling	19

Veiligheid en risico's inschatten: wat helpt?

Kindermishandeling zo vroeg mogelijk onderkennen zodat kinderen zo snel mogelijk passende hulp kunnen krijgen en de schade zoveel mogelijk beperkt wordt – dat is een belangrijke ambitie van de huidige transformatie in de zorg voor jeugd. Meer nog dan voorheen worden professionals die met ouders en/of kinderen werken, gewezen op hun verantwoordelijkheid om de veiligheid van kinderen mee te wegen in de besluiten die zij nemen. Daarom is het van belang dat ze een inschatting kunnen maken van eventuele veiligheidsrisico's. Meerdere onderzoeken van de samenwerkende inspecties laten zien dat dit niet vanzelf gaat (Samenwerkend Toezicht Jeugd, 2015, 2017). In 2015 trekken zij aan de bel, omdat medewerkers van wijkteams veiligheidsrisico's moeten kunnen inschatten en signalen oppakken maar dit nog niet overal even goed doen. Zij adviseren daarom een risicotaxatie-instrument te gebruiken om veiligheidsrisico's systematisch in te schatten. In 2017 laat onderzoek van hen opnieuw zien dat wijkteams de veiligheid van kinderen onvoldoende inschatten en aanpakken.

Instrumenten kunnen een hulpmiddel zijn om kindermishandeling te signaleren of een risico- of veiligheidstaxatie te maken en zo eventuele blinde vlekken in beeld te krijgen. De vraag is echter of je er dan bent. In de praktijk blijken er veel vragen maar ook misverstanden te zijn over risicotaxatie. Zo worden ze bijvoorbeeld verward met diagnostische instrumenten, wat – ten onrechte – de verwachting wekt dat alle kinderen die met kindermishandeling te maken hebben met behulp van risicotaxatie-instrumenten onderkend zouden kunnen worden. Hierdoor ontstaat de indruk dat dit soort screeningsinstrumenten tekortschieten, iets wat van tijd tot tijd voor veel ophef zorgt in de media.

Wat houdt risicotaxatie precies in? Hoe verhoudt dit zich tot veiligheidstaxatie en behoeftentaxatie? Wat heb je eraan? En: wat zijn de beperkingen van dit soort instrumenten? Om een afweging te maken van de mogelijkheden en beperkingen van dit soort instrumenten heeft het Nederlands Jeugdinstituut het initiatief genomen om met mensen uit praktijk, beleid en wetenschap in gesprek te gaan (zie [Bijlage 1](#)) over deze vragen. In twee bijeenkomsten hebben we samen verkend wat de belangrijkste vragen rond risicotaxatie zijn en wat we daarover weten. Het resultaat van deze bijeenkomsten is dit document waarin we antwoorden geven op de belangrijkste vragen van professionals in jeugdhulp en jeugdbescherming rond risicotaxatie en een overzicht van onderzoek naar Nederlandse risicotaxatie-instrumenten.

1. Wat iedereen moet weten!

Er blijken in de praktijk misverstanden te bestaan over de rol van risicotaxatie bij de onderkenning van kindermishandeling. Hieronder gaan we in op de belangrijkste aspecten van risicotaxatie.

Ouderfactoren wegen het zwaarst

Kindermishandeling kan ontstaan en voortduren door een samenspel van veel verschillende factoren. Welke zijn daarin de belangrijkste? Welke factoren wegen het zwaarst als je een inschatting maakt van de veiligheid en risico's waarmee een kind opgroeit? Vaststellen dat er sprake is van kindermishandeling kan alleen op basis van feitelijke informatie over de opvoeding en de omgang tussen ouder en kind (Ten Berge & Vinke, 2006). Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Feitelijke aanwijzingen voor lichamelijk of psychisch geweld, lichamelijke of emotionele verwaarlozing, seksueel misbruik en/of huiselijk geweld waar het kind getuige van is;
- Informatie over de opvoeding en de omgang tussen ouder en kind als het gaat om:
 - Bescherming en veiligheid
 - Basale verzorging
 - Emotionele warmte (ondersteuning)
 - Regels en grenzen
 - Stimulering
 - Stabiliteit.

Het kan zijn dat je zelf geen zicht hebt op de manier waarop ouders met hun kind omgaan. Bijvoorbeeld omdat je in de ggz werkt en alleen de ouder met zijn persoonlijke problemen ziet. Het risico op het ontstaan of op herhaling van kindermishandeling neemt sterk toe wanneer er problemen bij de ouders (d.w.z. risicofactoren) aanwezig zijn (zie o.a. Vink, De Wolff, Broerse, & Kamphuis, 2016). Belangrijke risicofactoren voor kindermishandeling bij de ouders zijn:

- Middelenmisbruik (alcohol, drugs)
- Psychische problemen
- (Licht) verstandelijke beperking
- Geweld tussen ouders
- Agressief gedrag of een gewelddadig verleden (waarvoor al dan niet voor veroordeeld)
- Zelf in het verleden slachtoffer van kindermishandeling.

Hoe meer risicofactoren des te groter het risico op het ontstaan of op herhaling van kindermishandeling (Begle, Dumas, & Hanson, 2010; MacKenzie, Kotch, & Lee, 2011; Munro, 2014). Dat er risicofactoren aanwezig zijn, betekent niet per definitie dat een ouder ook daadwerkelijk zijn kind mishandelt of dat gaat doen.

Het zijn wel factoren die bij een ouder voor stress zorgen en zijn handelen beïnvloeden. Dat kan zijn weerslag hebben op de manier waarop een ouder opvoedt en met het kind omgaat. Het signaleren van één of meer risicofactoren bij de ouders moet daarom altijd leiden tot de vraag: Wat betekent deze situatie voor de wijze waarop ouders opvoeden, hoe zij met hun kind omgaan en wat betekent dat voor de veiligheid en ontwikkelmogelijkheden van hun kind? Het antwoord op deze vragen kan een reden zijn om met een ouder en/of kind in gesprek te gaan over de opvoeding of om een melding bij Veilig Thuis te doen, zodat de opvoedingssituatie nader onderzocht kan worden.

Geen kindsignalen? Toch een reden om in actie te komen!

Een veel gehoorde uitspraak is dat 'er geen kindsignalen zijn', met de bijbehorende conclusie dat er niets aan de hand is en geen hulp hoeft te komen. Dit is een misvatting. Een kind kan het goed doen of goed lijken te doen, terwijl de situatie in het gezin onveilig is en de risico's op kindermishandeling groot zijn. Ook als problematische signalen in het gedrag van het kind ontbreken, is het belangrijk dat je als professional een goede inschatting maakt van de veiligheid en mogelijke risico's op het ontstaan van kindermishandeling. Daarbij is het nodig een inschatting te maken van wat aanwezige risicofactoren bij de ouders betekenen voor de manier waarop zij met hun kind omgaan. Psychische problemen bijvoorbeeld kunnen een ouder onvoorspelbaar maken voor een kind. Een verstandelijke beperking kan ervoor zorgen dat een ouder niet weet wat gezonde voeding voor zijn kind is. Maar er hoeft geen onveilige of risicovolle situatie voor een kind te zijn, ook al hebben ouders zelf problemen. Sommige ouders betrekken mensen in hun omgeving om hun tekortkomingen op te vangen. Door de situatie te analyseren en vast te stellen welk effect het gedrag van een ouder heeft op de omgang met zijn kind, kun je – altijd in overleg met collega's, en/of Veilig Thuis – bepalen of het veilig genoeg is en welke hulp nodig is.

Praat met ouders én kinderen!

Praten met kinderen over hoe zij de situatie thuis ervaren is belangrijk. Hoe en wat een kind vertelt over de situatie thuis, geeft belangrijke informatie om een inschatting van veiligheid en risico's te maken. Bijvoorbeeld hoe het kind zich voelt wanneer zijn ouders ruzie hebben of zijn vader dronken is. Of het kind vriendjes en vriendinnetjes van school mee naar huis neemt. Dat soort informatie zegt veel over het kind en de situatie thuis. Het wil echter niet zeggen dat er niets aan de hand is, als een kind weinig vertelt dat

aanleiding voor zorgen geeft. Met sommige kinderen gaat het – tegen de verwachtingen – goed, ook al zijn er veel zorgen over het gedrag en functioneren van ouders. Deze kinderen kunnen *coping* strategieën ontwikkeld hebben om met de situatie om te gaan. Zij kunnen echter later toch last krijgen van de situatie. Verandering in de situatie is dus wel nodig. Sommige kinderen zijn ook buitengewoon goed in het verbergen hoe het werkelijk met hen gaat of spreken zich niet uit over hun thuissituatie. Vaak heeft dit te maken met angst of loyaliteit naar hun ouders. Wees daarom alert op signalen van teruggetrokken gedrag of (over)aangepast gedrag. Andere kinderen worden als lief en rustig gelabeld, terwijl ze eigenlijk teruggetrokken en extreem aangepast gedrag vertonen. Laat ze merken dat je voor hen openstaat en dat ze bij je terecht kunnen. Wees je er ook steeds van bewust dat de interpretatie die je aan de situatie of het gedrag van het kind hebt gegeven, verkeerd kan blijken te zijn. Blijf daarom open staan voor alternatieve verklaringen voor het gedrag van het kind, de ouders en de situatie.

Zorg voor goede training en ondersteuning

Kindermishandeling signaleren en er op een goede manier mee omgaan, kan niet zonder kennis en vaardigheden. Belangrijker dan wat ook, is dat je goede kennis hebt over signalen van kindermishandeling en risico- en beschermende factoren die van invloed zijn op het ontstaan ervan en gespreksvaardigheden om zorgen of vermoedens met ouders en kinderen te bespreken en zo nodig hulp op gang te brengen. Het vraagt veel expertise om signalen te zien en vervolgens te bespreken met ouders. Herken je signalen? Herken je ze ook als mogelijk signaal van kindermishandeling? Kun je signalen met ouders bespreken, waarbij je enerzijds je zorg uitsprekt en ouders confronteert en anderzijds verbinding met hen blijft houden. Dat is niet eenvoudig, maar wel nodig om ouders te motiveren om hulp te zoeken. Laat je daarom zo nodig bijscholen op je kennis over kindermishandeling en specifieke gespreksvaardigheden en deel je dilemma's met collega's.

Of je kindermishandeling daadwerkelijk signaleert en erover in gesprek kunt gaan met ouders heeft ook alles te maken met wie je bent als persoon. Welke ervaringen heb je zelf als kind gehad? Wat voor ouder ben je zelf? Wat zijn je normen en waarden? Geloof je bijvoorbeeld dat kindermishandeling in jouw omgeving niet voorkomt? Dan zul je het ook niet gauw signaleren. Vermoedelijk vertaal je signalen niet in termen van kindermishandeling, maar geef je er een alternatieve verklaring aan.

Schoenmaker, blij bij je leest!

Houd de grenzen van je professionaliteit goed in de gaten. Doe niet meer dan waarvoor je opgeleid bent en je in bekwaamd hebt. Schakel bij twijfel altijd een ander in. Dat kan een collega zijn met meer expertise, maar ook Veilig Thuis kan altijd adviseren wanneer je vermoedens van kindermishandeling hebt. Voor professionals in het voorveld (bijv. kinderopvang, onderwijs en jeugdgezondheidszorg) geldt dat zij vooral een taak hebben in het signaleren (observeren van signalen), bespreken van zorgen met ouders en kinderen en melden bij Veilig Thuis. Voor elke professional geldt dat ook persoonlijke grenzen belangrijk zijn, niet alleen je professionele grenzen. Als je je niet prettig of onzeker voelt om een bepaalde situatie aan te pakken, ondersteuning te bieden of een gesprek aan te gaan, schakel ook dan iemand anders in die je kan helpen of het van je overnemen. Wees eerlijk over je eigen mogelijkheden.

Kies zorgvuldig een instrument

Instrumenten zijn bedoeld om een zorgvuldige inschatting te maken. Maar wanneer gebruik je welk instrument? Een **risicotaxatie-instrument** kan helpen om een zorgvuldige inschatting te maken van de risico's. Risicotaxatie-instrumenten zijn niet bedoeld om bij iedereen in te zetten. Je gebruikt ze vooral als je al een signaal of vermoeden hebt. Ze helpen in dat geval om de risico's breed in kaart te brengen. Ook krijg je er duidelijkheid mee over wat je nog niet weet en wat je wellicht nog te weten moet komen. Ze helpen je om een tunnelvisie te voorkomen. Een risicotaxatie-instrument is geen diagnostisch instrument en helpt dus niet om vast te stellen dat er sprake is van kindermishandeling. Zet risicotaxatie-instrumenten niet standaard bij iedereen in. Gebruik een risicotaxatie-instrument in ieder geval bij specifieke signalen van kindermishandeling.

Instrumenten voor veiligheidstaxatie zijn bedoeld om acute en structurele onveiligheid in kaart te brengen. Waar het bij risicotaxatie gaat om het inschatten van toekomstig gedrag, draait het bij veiligheidstaxatie om de huidige situatie. Beide typen instrumenten (soms in één enkel instrument samengebracht) vullen elkaar

aan. Beide helpen om te bepalen welke hulp nodig is om de situatie te verbeteren. Het gebruik van veiligheids- en risicotaxatie-instrumenten vraagt specifieke kennis over opvoeding en ontwikkeling van kinderen en over kindermishandeling. Hierover beschikken vooral professionals in de gespecialiseerde jeugdhulp, jeugdbescherming en Veilig Thuis-organisaties. Het is niet nodig dat professionals in bijvoorbeeld de kinderopvang en het onderwijs standaard met dit soort instrumenten werken.

In [paragraaf 3](#) vind je meer informatie over in Nederland beschikbare veiligheids- en risicotaxatie-instrumenten.

Richt hulp éérs op het verbeteren van de veiligheid

Begin met het herstellen van de veiligheid wanneer die in het geding is. Het kan aantrekkelijk zijn om hulp voor het kind in te zetten, wanneer ouders bereid zijn daar aan mee te werken maar er moeite mee hebben om hun eigen rol als opvoeder onder de loep te nemen. Het heeft echter weinig zin een kind therapie te geven als de thuissituatie onveilig is. In dat geval kan een therapie zelfs schadelijk voor het kind zijn. Focus op de ouders wanneer er zorgen over de veiligheid zijn. Daarbij is het belangrijk aandacht te besteden aan de factoren die ouders (veel) stress geven, zoals psychische problemen, financiële en huisvestingsproblemen en andere veelvoorkomende risicofactoren. Veel ouders komen er pas aan toe om weer aan de opvoeding te werken als dit soort problemen (weer) hanteerbaar voor ze zijn.

2. Spraakverwarring? Definities van termen

Wat bedoelen we met risicotaxatie? Hebben we het allemaal over hetzelfde als we het hebben over...?

Hieronder leggen we de belangrijkste termen rond het inschatten van veiligheid en risico's van kinderen uit.

- **Veiligheidstaxatie** is een inschatting van de huidige veiligheid van een kind. Het gaat hierbij om de vraag of er op dit moment (mogelijk) sprake is van kindermishandeling. Een inschatting van de huidige veiligheid vormt de basis voor de risicotaxatie. De beste voorspeller voor toekomstig gedrag is immers het huidige gedrag. Soms wordt bij veiligheidstaxatie onderscheid gemaakt tussen twee vormen van veiligheid:
 - **Directe veiligheid** gaat om het onderkennen van situaties waarin het kind direct fysiek gevaar loopt of in een levensbedreigende situatie verkeert. Het draait hierbij om het hier en nu. Een voorbeeld hiervan is onvoldoende voeding bij een (zeer) jong kind. De directe veiligheid schat je in om de urgentie van je handelen te bepalen: moet je nú wat doen om een kind in veiligheid te brengen?
 - **Structurele veiligheid** gaat om de chronische situatie van een kind. Daarbij gaat het niet alleen over fysieke veiligheid, maar ook over emotionele veiligheid. Een structureel veilige omgeving geeft een kind de kans om zich te ontwikkelen. De inschatting hiervan is gebaseerd op informatie over hoe ouders met hun kind omgaan, signalen (over het functioneren) van een kind en de aanwezigheid van risico- en beschermende factoren bij ouders, kind en/of gezin en omgeving. De structurele veiligheid schat je in om te bepalen of je specifieke hulp gericht op de veiligheid moet inzetten.

Wanneer doe je een veiligheidstaxatie? Een veiligheids-taxatie helpt je om de situatie in het hier en nu in te schatten: hoe zorgelijk is de manier van opvoeden van de ouders voor de veiligheid van hun kind(eren)? Zo'n inschatting maak je als je signalen van kindermishandeling krijgt of als er veel risicofactoren bij de ouders zijn waardoor hun gedrag sterk beïnvloedt wordt. Ook tijdens een hulpverleningstraject bij eerder geconstateerde onveiligheid doe je regelmatig een veiligheidstaxatie. In dat geval is het bedoeld om na te gaan of er verandering optreedt: gaat het beter dan wel slechter met de veiligheid en vraagt dit aanpassing van de geboden hulp? Wanneer er belangrijke veranderingen zijn in een gezin waar eerder kindermishandeling is geconstateerd, kan het ook verstandig zijn om een

veiligheidstaxatie te maken. Hiermee ga je na welk effect de verandering heeft op de veiligheid van het kind.

- **Risicotaxatie** is een inschatting van het toekomstige risico op kindermishandeling. Het kan gaan om de kans op het ontstaan van kindermishandeling maar ook op de kans op herhaling van kindermishandeling. Een inschatting van de mogelijke risico's is altijd gebaseerd op een goede analyse van de huidige situatie. Een risicotaxatie geeft antwoord op de vragen: wat kan er gebeuren? Hoe groot is de kans dat dit gebeurt? Hoe ernstig is het als dit gebeurt? Terwijl veiligheidstaxatie zich richt op de huidige situatie (wat gebeurt er nu in het gezin?), richt risicotaxatie zich op een mogelijke toekomstige situatie (wat zou er kunnen gebeuren?).

Wanneer doe je een risicotaxatie? Een risicotaxatie doe je bij signalen van kindermishandeling of bij de aanwezigheid van aanzienlijke risicofactoren.

- **Behoeftentaxatie** is een inschatting van de behoefte aan ondersteuning. Het gaat hier om de vraag: wat is er nodig om de veiligheid van het kind te verbeteren en risico's te verminderen? Het gaat hier om een inschatting op welke terreinen verandering nodig is om de situatie van een kind te verbeteren.

Je kunt pas een goede behoeftentaxatie doen, wanneer je een veiligheids- en risicotaxatie hebt gemaakt. Daardoor heb je namelijk goed zicht gekregen op de situatie in het gezin: hoe veilig is het, welke factoren hebben daarop een positieve dan wel negatieve invloed en welke factoren daarvan zijn mogelijk te beïnvloeden?

3. Welke instrumenten voor welk doel en voor wie?

Op het eerste gezicht lijken de meeste risicotaxatie-instrumenten op elkaar (zie Tabel 1). De doelen lijken op elkaar: de meeste zijn gericht op het inschatten van het toekomstig risico op kindermishandeling. De meeste hebben ook een brede doelgroep, namelijk kinderen van 0-18 jaar. Alleen het Triage-instrument Veilig Thuis is voor 0 tot 100 jaar, omdat het niet alleen over kindermishandeling gaat, maar ook over huiselijk geweld (waarbij al dan niet kinderen betrokken zijn).

Echter, beter beschouwd zijn er wel verschillen.

Die verschillen zitten met name:

- in het type inschatting dat met het instrument gemaakt wordt;
- hoe de professional tot een eindconclusie over het risico op kindermishandeling komt;
- de typen kindermishandeling waarvoor een inschatting gemaakt wordt;
- de gebruikers voor wie het instrument bedoeld is.

Tabel 1. Overzicht van belangrijke kenmerken van Nederlandse veiligheids- en risicotaxatie-instrumenten

Instrument	Doel	Doelgroep	Aantal items	Duur afname	Type instrument
ARIJ	Inschatten van directe veiligheid, toekomstig risico op kindermishandeling en opstellen van dynamisch risicoprofiel ¹	0-18 jaar	46 items	10 minuten	Actuarieel
CARE-NL	Inschatten van toekomstig risico op kindermishandeling	0-18 jaar	18 items	30 minuten	Gestructureerd professioneel oordeel
CFRA-NL	Inschatten van toekomstig risico op kindermishandeling	0-12 jaar	20 items	10 minuten	Actuarieel
LIRIK	Inschatten van huidige veiligheid en toekomstige risico's op kindermishandeling	0-18 jaar	56 items	10-15 minuten	Gestructureerd professioneel oordeel
RIS	Inschatten van toekomstig risico op seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag	0-18 jaar	159 items	30 minuten	Gestructureerd professioneel oordeel
SPUTOVAMO	Screenen op aanwezigheid van signalen van kindermishandeling op huisartsenpost en eerste hulp	0-18 jaar	9 items		Gestructureerd professioneel oordeel
Triage-instrument Veilig Thuis	Beoordelen van urgentie van handelen bij Veilig Thuis bij onveiligheid in huiselijke kring (huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel misbruik) en beoordelen welke expertise nodig is om de fysieke en emotionele veiligheid van gezinsleden direct en op termijn te borgen	0-100			Gestructureerd professioneel oordeel
Vragenlijst Stevig Ouderschap	Inschatten van toekomstig risico op kindermishandeling	0-2 jaar	40 items	10 minuten	Actuarieel

¹ Het dynamisch risicoprofiel is een overzicht van veranderbare (dynamische) risicofactoren. Het helpt te bepalen waar de behandeling zich het beste op kan richten om het risico van kindermishandeling terug te dringen.

De ARIJ, CARE-NL, LIRIK en RIS richten zich op zowel huidige veiligheid als toekomstige risico's. Het Triage-instrument Veilig Thuis richt zich vooral op de situatie in het hier en nu, de acute veiligheid en structurele veiligheid. De Vragenlijst Stevig Ouderschap richt zich enkel op het inschatten van toekomstige risico's (zie Tabel 2). De SPUTOVAMO is bedoeld om in te schatten of fysiek letsel bij een kind veroorzaakt kan zijn door kindermishandeling.

andere instrumenten trekken professionals zelf hun conclusies op basis van hun eerdere constateringen. De meeste instrumenten richten zich op het hele spectrum van kindermishandeling. De CFRA-NL en de SPUTOVAMO beperken zich tot fysieke mishandeling en verwaarlozing en de RIS beperkt zich tot seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Bij de ARIJ, de CFRA-NL en de Vragenlijst Stevig Ouderschap vullen professionals informatie in over beschikbare risico- en beschermende factoren en geeft het instrument een score over het overall risico; bij de

Tabel 2. Beschrijving van type inschatting en kindermishandeling van Nederlandse veiligheids- en risicotaxatie-instrumenten

Instrument	Type inschatting				Type kindermishandeling					
	Acute veiligheid	Structurele veiligheid	Kans op ontstaan	Recidive risico	Fysieke mishandeling	Fysieke verwaarlozing	Seksueel misbruik	Psychisch geweld	Emotionele verwaarlozing	Getuige van huiselijk geweld
ARIJ	x		x	x	x	x		x	x	x
CARE-NL		x		x	x	x	x	x	x	x
CFRA-NL				x	x	x				
LIRIK	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
RIS	x	x	x	x			x			
SPUTOVAMO	x				x	x				
Triage-instrument Veilig Thuis	x	x			x	x	x	x	x	x
Vragenlijst Stevig Ouderschap			x	x	x	x	x	x	x	x

Het Triage-instrument Veilig Thuis is alleen bedoeld voor medewerkers van de Veilig Thuis-organisaties. De Vragenlijst Stevig Ouderschap is alleen voor de jeugdgezondheidszorg ontwikkeld. De SPUTOVAMO is alleen voor huisartsenposten en spoedeisende hulp in ziekenhuizen bedoeld. De ARIJ, CARE-NL, de LIRIK en de RIS hebben een brede doelgroep op het terrein van jeugdhulp en jeugdbescherming (zie Tabel 3).

Tabel 3. Beschrijving van de gebruikers van Nederlandse risicotaxatie-instrumenten

Instrument	Niveau gebruikers	Gebruikers	Oorspronkelijke gebruikers
ARIJ	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, Ouder en Kind Teams (OKT), Samen Doen Teams, Opvoedpoli, Altra, Spirit, HVO Querido	Oorspronkelijk ontwikkeld voor Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA)
CARE-NL	Professionals met kennis over diagnostische methoden en kindermishandeling, bijvoorbeeld verworven door een opleiding en werkervaring op het terrein van psychologie, pedagogiek, psychiatrie, maatschappelijk werk of verpleging	Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdgezondheidszorg, civielrechtelijke procedures, jeugd-ggz, volwassen-ggz, forensische zorg	Oorspronkelijk ontwikkeld voor professionals in de jeugdbescherming, bij (evaluatie van) jeugdbeschermingsmaatregelen en strafrechtelijke trajecten
CFRA-NL	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Interventieverpleegkundigen	Oorspronkelijk ontwikkeld voor professionals in de kinderbescherming
LIRIK	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, jeugdgezondheidszorg, CJG, jeugdhulpaanbieders, wijkteams, MEE	Oorspronkelijk ontwikkeld voor medewerkers van de voormalige Advies- en Meldpunten Kindermishandeling en Bureaus Jeugdzorg (nu Veilig Thuis en gecertificeerde instellingen)
RIS	Hbo-opgeleide professionals met goede kennis over seksueel misbruik	Gecertificeerde instellingen, jeugdhulpaanbieders	Oorspronkelijk ontwikkeld voor medewerkers in de pleegzorg, residentiële zorg, LVB-sector en justitiële jeugdinrichtingen
SPUTOVAMO	Medisch opgeleide professionals (hbo of universitair)	Verpleegkundigen, artsen	Oorspronkelijk ontwikkeld voor verpleegkundigen en artsen
Triage-instrument Veilig Thuis	Triage-instrument Veilig Thuis	Triage-instrument Veilig Thuis	Veilig Thuis-medewerkers
Vragenlijst Stevig Ouderschap	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Jeugdgezondheidszorg	Oorspronkelijk ontwikkeld voor medewerkers van consultatiebureaus met als doel ouders te selecteren met een verhoogd risico op kindermishandeling om deze ouders extra opvoedingsondersteuning aan te bieden

4. Welk instrument is het beste?

Een vaak gestelde vraag is welk instrument het beste is. Daar kunnen we nog geen antwoord op geven. De meeste Nederlandse risicotaxatie-instrumenten zijn op enige manier onderzocht op betrouwbaarheid en/of validiteit. Die onderzoeken verschillen in opzet van elkaar en vrijwel geen enkel onderzoek heeft een directe vergelijking van verschillende instrumenten gemaakt, wat een uitspraak over welk instrument het beste is lastig maakt. De uitkomsten van de onderzoeken verschillen wel enigszins van elkaar, maar van de meeste instrumenten is de validiteit niet heel hoog (zie [Bijlage 4](#) voor een overzicht van uitgevoerde onderzoeken). Toch is het wel belangrijk om een instrument te gebruiken. Een instrument kun je zien als gereedschap. Ze kunnen je mogelijk helpen om:

- Je blik te verbreden door relevante signalen en beschermende factoren te inventariseren;
- Tunnelvisie te voorkomen;
- Systematisch naar veiligheid en risico's te kijken en zorgvuldig tot een onderbouwde mening te komen;
- Je subjectieve oordeel expliciet te maken;
- Je expliciete inschattingen van veiligheid en risico's te bespreken met cliënten en collega's.

Welk instrument je ook gebruikt, het is belangrijk voor ogen te houden dat:

- Het instrument niet leidt tot een objectief oordeel over de veiligheid en risico's. Zorg dat je kritisch blijft op je

bevindingen. Wanneer je je hier niet bewust van bent, kan het gebruik van een instrument ertoe leiden dat je te veel vertrouwt op je conclusies.

- Je altijd met ouders en jeugdigen in gesprek gaat over je conclusies. Sta open voor hun ideeën en voor nieuwe informatie die in tegenspraak kan zijn met wat je eerder dacht te concluderen. Wees je ervan bewust dat je het mis kunt hebben en dat er wellicht een goede andere verklaring is voor jouw zorgen en de signalen die je hebt opgevangen.
- Je veiligheids- en risico-inschattingen nooit alleen maakt. Overleg met een kritisch meedenkende collega of gedragswetenschapper over je conclusies ten aanzien van de veiligheid. De rol van de collega of gedragswetenschapper is om kritisch te vragen hoe je tot je conclusies bent gekomen, wat je gezien en gehoord hebt en hoe je dat interpreteert en om alternatieve verklaringen aan te dragen.
- Je eigen normen, waarden en ervaringen (als kind, als ouder en als professional) zijn van invloed op de vraag of je iets kindermishandeling vindt. Ga met collega's in gesprek over jullie normen en waarden als het gaat om de veiligheid van kinderen en over ervaringen die je daarmee in gezinnen hebt opgedaan.

In [Bijlage 3](#) vind je een overzicht van het Nederlandse onderzoek naar risicotaxatie-instrumenten.

Referenties

- Bartelink, C., Kwaadsteniet, L. de Berge, I. ten, Witteman, C., & Gastel, W. van (2015). *Betrouwbaarheid en validiteit van de LIRIK. Eindrapport LIRIK valideringsonderzoek*. Utrecht/Nijmegen: Nederlands Jeugdinstituut/Radboud Universiteit Nijmegen.
- Begle, A. M., Dumas, J. E., & Hanson, R. F. (2010). Predicting child abuse potential: An empirical investigation of two theoretical frameworks. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 39, 208-219.
- Berge, I.J. ten, & Vinke, A. (2006a). *Beslissen over vermoedens van kindermishandeling: Eindrapport project ORBA*. Utrecht: NIZW Jeugd.
- Elst, M. van der, Sondeijker, F., Vogel, I., Jansen, W. & Hermanns, J. (2012). *Veiligheidsrisicotaxatie bij opvoedhulp en opgroeihulp aan gezinnen met kinderen van 0-12 jaar*. GGD Rotterdam-Rijnmond en Van Montfoort/Collegio.
- MacKenzie, M. J., Kotch, J. B., & Lee, L. (2011). Toward a cumulative ecological risk model for the etiology of child maltreatment. *Children and Youth Services Review*, 33, 1638-1647.
- Munro, E. (2014). Understanding the causal pathways to child maltreatment: Implications for health and social care policy and practice. *Child Abuse Review*, 23, 61-74.
- Put, C. van der, Assink, M., & Stams, G.J.M. (2016a). Het voorspellen van problematische opgroei- of opvoedingssituaties. *Kind en Adolescent*, 37(3), 133-154.
- Put, C. E. van der, Assink, M., & Stams, G. J. J. M. (2016b). Predicting relapse of problematic child-rearing situations. *Children and Youth Services Review*, 61, 288-295.
- Put, C. E. van der, Bouwmeester-Landweer, M. B. R., Landsmeer-Beker, E. A., Wit, J. M., Dekker, F. W., Kousemaker, N. P. J., & Baartman, H. E. M. (2017). Screening for potential child maltreatment in parents of a newborn baby: The predictive validity of an Instrument for early identification of Parents At Risk for child Abuse and Neglect (IPARAN). *Child Abuse & Neglect*, 70, 160-168.
- Put, C. E. van der, Hermanns, J., Rijn-van Gelderen, L. van, & Sondeijker, F. (2016). Detection of unsafety in families with parental and/or child developmental problems at the start of family support. *BMC Psychiatry*, 16, 15.
- Ruiter, C. de, Hildebrand, M. & Hoorn, S. van der (2012). Gestructureerde risicotaxatie bij kindermishandeling: De Child Abuse Risk Evaluation - Nederlandse versie (CARE-NL). *GZ-Psychologie*, april 2012 (3), 10-17.
- Samenwerkend Toezicht Jeugd (2015). Toegang tot jeugdhulp vanuit wijkteams. Utrecht: Samenwerkend Toezicht Jeugd.
- Samenwerkend Toezicht Jeugd (2017). Het wijkteam en kwetsbare gezinnen. Utrecht: Samenwerkend Toezicht Jeugd.
- Vink, R., Wolff, M. de, Broerse, A., & Kamphuis (2016). *Richtlijn Kindermishandeling voor jeugdhulp en jeugdbescherming: Onderbouwing*. Utrecht: NIP/NVO/BPSW.

Bijlage 1. Aanwezigen

Aanwezigen bijeenkomst 1

- Cora Bartelink (Nji)
- Ingrid ten Berge (Nji)
- Mariëtte van Brandenburg (Juzt)
- Janneke Das (Spirit)
- Christine van Donselaar (CJG Kennemerland)
- Wim Gorissen (Nji)
- Carien Görts (Inspectie Jeugdzorg)
- Nicole Hopstaken (De Rading)
- Mariëlle Hornstra (zelfstandige)
- Leontien de Kwaadsteniet (Radboud Universiteit Nijmegen)
- Els Mourits (zelfstandige)
- Claudia van der Put (Universiteit van Amsterdam)
- Astrid Rotering (Jeugdbescherming West)
- Corine de Ruiter (Universiteit van Maastricht)
- Caroline Verkerk (Jeugdzorg Nederland)

Aanwezigen bijeenkomst 2

- Cora Bartelink (Nji)
- Ingrid ten Berge (Nji)
- Christine van Donselaar (CJG Kennemerland)
- Leontien de Kwaadsteniet (Radboud Universiteit Nijmegen)
- Claudia van der Put (Universiteit van Amsterdam)
- Corine de Ruiter (Universiteit van Maastricht)
- Roland Snoeren (Jeugd- en Gezinsbeschermers)

Bijlage 2. Verschillende soorten risicotaxatie-instrumenten

In de wetenschappelijke literatuur worden verschillende soorten instrumenten onderscheiden om een risicotaxatie uit te voeren. Termen die je daarbij tegenkomt zijn:

- *Consensus-based instrument*
Deze benaming verwijst vooral naar de manier waarop het instrument geconstrueerd is. Op basis van literatuurstudie en expert- en/of praktijkkennis wordt een selectie van belangrijke risico- (en soms ook beschermende) factoren gemaakt.
- (Instrument voor) Gestructureerd professioneel oordeel
Deze benaming verwijst naar de manier waarop professionals tot hun conclusie over aanwezige risico's komen, namelijk op grond van een gestructureerd professioneel oordeel. Dit in tegenstelling tot actuariële instrumenten.
- Actuariële instrument
Actuariële instrumenten zijn gebaseerd op een wetenschappelijk onderzoek naar de factoren die het beste de kans op ontstaan of herhaling van kindermishandeling voorspellen. Actuariële instrumenten geven de weging van factoren via een statistische formule aan. Professionals hoeven dus zelf geen conclusie te trekken over de grootte van het risico.

Het is belangrijk dat je weet wat voor soort instrument je gebruikt. Ze leiden namelijk op een verschillende manier tot een conclusie over de mogelijke risico's. Actuariële instrumenten geven zelf de *overall* risico-inschatting, terwijl bij instrumenten voor een gestructureerd professioneel oordeel professionals zelf tot een conclusie komen op basis van geconstateerde factoren.

Bijlage 3. Overzicht risicotaxatie-instrumenten kindermishandeling

Instrument	Doel	Doelgroep	Type inschatting				Type kindermishandeling					
			Directe veiligheid	Structurele veiligheid	Kans op ontstaan	Recidive risico	Fysieke mishandeling	Fysieke verwaarlozing	Seksueel misbruik	Psychisch geweld	Emotionele verwaarlozing	Getuige van huiselijk geweld
ARIJ	Inschatten van directe veiligheid, toekomstig risico op kindermishandeling en opstellen van dynamisch risicoprofiel ²	0-18 jaar	x	x	x	x	x	x		x	x	x
CARE-NL	Inschatten van toekomstig risico op kindermishandeling	0-18 jaar		x		x	x	x	x	x	x	x
CFRA-NL	Inschatten van toekomstig risico op kindermishandeling	0-12 jaar				x	x	x				
LIRIK	Inschatten van huidige veiligheid en toekomstige risico's op kindermishandeling	0-18 jaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
RIS	Inschatten van toekomstig risico op seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag	0-18 jaar	x	x	x	x			x			
SPUTOVAMO	Screenen op aanwezigheid van signalen van fysieke kindermishandeling op huisartsenpost en eerste hulp	0-18 jaar	x				x	x				
Triage-instrument Veilig Thuis	Beoordelen van urgentie van handelen bij Veilig Thuis bij onveiligheid in huiselijke kring (huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel misbruik) en beoordelen welke expertise nodig is om de fysieke en emotionele veiligheid van gezinsleden direct en op termijn te borgen	0-100	x	x			x	x	x	x	x	x
Vragenlijst Stevig Ouderschap	Inschatten van toekomstig risico op kindermishandeling	0-2 jaar			x	x	x	x	x	x	x	x

² Het dynamisch risicoprofiel is een overzicht van veranderbare (dynamische) risicofactoren. Het helpt te bepalen waar de behandeling zich het beste op kan richten om het risico op kindermishandeling terug te dringen.

Instrument	Aantal items	Duur afname	Gebruikers	Niveau gebruikers	Oorspronkelijke gebruikers	Type instrument
ARIJ	46 items	10 minuten	Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, Ouder en Kind Teams (OKT), Samen Doen Teams, Opvoedpoli, Altra, Spirit, HVO Querido	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Oorspronkelijk ontwikkeld voor Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA)	Actuarieel
CARE-NL	18 items	30 minuten	Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdgezondheidszorg, civielrechtelijke procedures, jeugd-ggz, volwassen-ggz, forensische zorg	Professionals met kennis over diagnostische methoden en kindermishandeling, bijvoorbeeld verworven door een opleiding en werkervaring op het terrein van psychologie, pedagogiek, psychiatrie, maatschappelijk werk of verpleging	Oorspronkelijk ontwikkeld voor professionals in de kinderbescherming, bij (evaluatie van) jeugdbeschermingsmaatregelen en strafrechtelijke trajecten	Gestructureerd professioneel oordeel
CFRA-NL	20 items	10 minuten	Interventie-verpleegkundigen	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Oorspronkelijk ontwikkeld voor professionals in de jeugdbescherming	Actuarieel
LIRIK	56 items	10-15 minuten	Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, jeugdgezondheidszorg, CJG, jeugdhulpaanbieders, wijkteams, MEE	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Oorspronkelijk ontwikkeld voor medewerkers van de voormalige Advies- en Meldpunten Kinder mishandeling, Bureaus Jeugdzorg (nu Veilig Thuis en gecertificeerde instellingen)	Gestructureerd professioneel oordeel
RIS	159 items	30 minuten	Hbo-opgeleide professionals met goede kennis over seksueel misbruik	Gecertificeerde instellingen, jeugdhulpaanbieders	Oorspronkelijk ontwikkeld voor medewerkers in de pleegzorg, residentiële zorg, LVB-sector en justitiële jeugdinstellingen	Gestructureerd professioneel oordeel
SPUTOVAMO	9 items		Medisch opgeleide professionals (hbo)	Verpleegkundigen, artsen	Oorspronkelijk ontwikkeld voor verpleegkundigen en artsen	Gestructureerd professioneel oordeel
Triage-instrument Veilig Thuis			Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Veilig Thuis-medewerkers	Veilig Thuis-medewerkers	Gestructureerd professioneel oordeel
Vragenlijst Stevig Ouderschap	40 items	10 minuten	JGZ	Hbo-opgeleide professionals met goede basiskennis over kindermishandeling	Oorspronkelijk ontwikkeld voor medewerkers van consultatiebureaus met als doel ouders met een verhoogd risico op kindermishandeling extra opvoedingsondersteuning aan te bieden	Actuarieel

Bijlage 4. Overzicht evaluaties risicotaxatie-instrumenten kindermishandeling

Hieronder bespreken we per instrument de uitgevoerde onderzoeken.

Instrument	Pro-spectief/ Retro-spectief	Controle-groep (gerandomiseerd?)	Onderzoekopzet	Psychometrische uitkomsten	Aandachtspunten
ARIJ	Pro-spectief	Nee	Studie 1: Validiteit (Van der Put et al., 2016a,b). In het valideringsonderzoek van de LIRIK is op basis van analyses een selectie van de best voorspellende items gemaakt. Op basis van een literatuurstudie is nog een aantal items toegevoegd	De AUC-waarde ³ voor de selectie van items uit de LIRIK die in de ARIJ zijn opgenomen, is .63.	Het instrument als geheel (met de toegevoegde items) is nog niet onderzocht. Dit wordt in de komende 3 jaar onderzocht (ZonMw-subsidie)
			Studie 2: Betrouwbaarheid (Busschers et al., 2015)	De betrouwbaarheid is voldoende tot goed gebleken	
CARE-NL	Retro-spectief	Nee	Studie: Betrouwbaarheid en validiteit (De Ruiter et al., 2012). Op basis van AMK-dossiers uit 2002 en 2003 zijn risico-inschattingen met de CARE-NL gemaakt, die vervolgens gerelateerd werden aan follow-up gegevens. Drie codeurs werden getraind in het gebruik van de CARE-NL en scoorden de AMK-dossiers aan de hand van de achttien risicofactoren van de CARE-NL. In 2006 werden follow-up gegevens over de gemelde gezinnen verzameld (nieuwe AMK-meldingen of melding bij BJZ, hulp, OTS en uithuisplaatsing)	De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid (single rater ICC ⁴) voor het eindoordeel over de ouder was .59 en voor het gezin .59. Voor de ouderfactoren was de ICC .59, voor ouder-kindfactoren .80, kindfactoren .62 en voor gezinsfactoren .66. Het gestructureerde professionele oordeel op de CARE-NL (laagmatig-hoog) laat een redelijke predictieve validiteit zien voor OTS (AUC = .73) en een goede predictieve validiteit voor Uithuisplaatsing (AUC = .77)	In veel gevallen konden de risicofactoren niet gescoord worden, omdat geen informatie hierover vermeld werd in de dossiers. De codeurs waren geen professionals, maar speciaal getrainde studenten. Een ander aandachtspunt is dat de CARE-NL is ingevuld op basis van dossiers. Dit is een andere situatie dan dat het instrument daadwerkelijk in de praktijk wordt afgenomen

³ Een AUC-waarde is een maat voor het discriminerend vermogen van een risicotaxatie-instrument. Het geeft aan of een risicotaxatie-instrument goed kan voorspellen of kindermishandeling wel of niet zal gebeuren. Een AUC van .5 betekent random (geen onderscheidend vermogen tussen hoog en laag risico), een 1 betekent perfecte voorspelling.

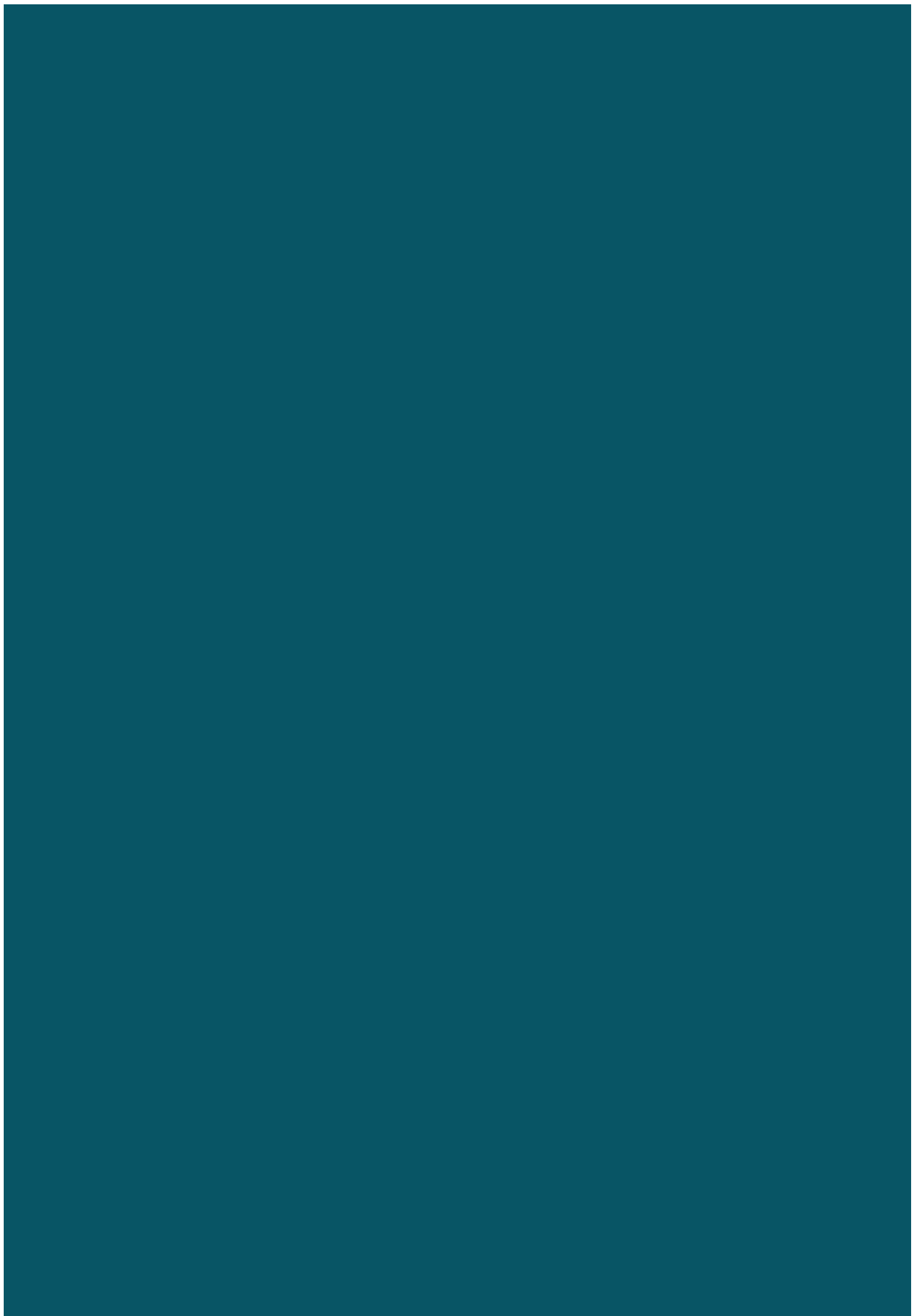
⁴ De ICC (Intraclass Correlation Coefficient) is een kansgecorrigeerde maat om overeenstemming tussen meerdere beoordelaars te bepalen. De single rater ICC betreft de overeenstemming bij gebruik van de CARE-NL door slechts 1 beoordelaar. De average rater ICC betreft de overeenstemming bij gebruik van de CARE-NL door meerdere beoordelaars (consensus-oordeel). De average rater ICC voor het gestructureerde eindoordeel voor het gezin is .79.

Instrument	Pro-spectief/ Retro-spectief	Controle-groep (gerandomiseerd?)	Onderzoeksoepzet	Psychometrische uitkomsten	Aandachtspunten
CFRA-NL	Pro-spectief	Nee	Studie: Validiteit (Van der Elst et al., 2012; Van der Put, Hermanns et al., 2016). Bij de jgz in Rotterdam hebben jeugdverpleegkundigen in 500 zaken de CFRA-NL ingevuld. Na een half jaar is een dossieronderzoek gedaan om na te gaan of er AMK-meldingen in deze zaken waren gedaan en of in het dossier andere signalen van kindermishandeling waren vermeld	De oorspronkelijke Amerikaanse versie heeft in Nederland een matige predictieve validiteit (AUC = .69). Uit het onderzoek van Van der Put bleek dat de totaalscore van de CFRA een hogere AUC-waarde heeft, namelijk .72. De gecategoriseerde score is dus suboptimaal voor de Nederlandse situatie. Na aanpassingen (weglaten van oorspronkelijke items en toevoegen nieuwe items) werd een betere predictieve validiteit gevonden (AUC = 0,80), maar dit moet nog op een nieuwe onderzoeksgroep verder getest worden	De aanpassingen aan de CFRA-NL moeten nog op een nieuwe onderzoeksgroep getoetst worden
LIRIK	Pro-spectief	Ja, geen instrument (nee)	Studie 1: Betrouwbaarheid (Bartelink et al. 2015). Professionals bij een aantal jeugdzorgaanbieders kregen vignetten voorgelegd. Met of zonder de LIRIK beoordeelden zij de huidige veiligheid en toekomstige risico's van de kinderen. De onderzoekers berekenden Krippendorff's alpha om de overeenstemming te bepalen	De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid voor de conclusies over huidige veiligheid en toekomstige risico's bleek onvoldoende te zijn (Krippendorff's alpha ⁵ tussen .19 en .41). De overeenstemming met de LIRIK was niet beter dan de overeenstemming zonder de LIRIK	De groep zonder LIRIK was wel bekend met de LIRIK. Daarnaast zijn er zorgen over de kwaliteit van de implementatie van de LIRIK
	Pro-spectief	Ja, geen instrument (nee)	Studie 2: Validiteit (Bartelink et al. 2015). Professionals bij twee jeugdzorgaanbieders en een jgz-instelling beoordeelden de veiligheid van kinderen in reguliere zaken, met of zonder de LIRIK. Na een half jaar gingen de onderzoekers na in hoeverre AMK-meldingen, ondertoezichtstellingen, uithuisplaatsingen, crises en interventies gericht op veiligheid zich in de dossiers hadden voorgedaan	De predictieve validiteit was beperkt. De samenhang tussen conclusies over huidige veiligheid en daadwerkelijke gebeurtenissen (AMK-meldingen, ondertoezichtstelling, uithuisplaatsing, crisis) na een half jaar was laag (Spearman's rangcorrelatie -.02 en .41). De predictieve validiteit met de LIRIK was niet beter dan zonder de LIRIK	De dataverzameling was afhankelijk van de gegevens waarover de instellingen beschikten. Het was niet mogelijk om uitkomstmaten direct bij het AMK of Bureau Jeugdzorg op te vragen

⁵ Krippendorff's alpha is een kansgecorrigeerde maat om overeenstemming tussen meerdere beoordelaars te bepalen.

Instrument	Pro-spectief/ Retro-spectief	Controle-groep (gerandomiseerd?)	Onderzoeksozet	Psychometrische uitkomsten	Aandachtspunten
	Pro-spectief	Nee	Studie 3: Validiteit (Van der Put et al. 2016a,b). Professionals bij Jeugdbescherming Amsterdam hebben in reguliere zaken de LIRIK gebruikt om de veiligheid te beoordelen (1-1-2011 t/m 31-12-2013). In oktober 2014 is gekeken in hoeverre er sprake was van recidive (= opnieuw opstarten van casemanagement bij JBRA). De periode waarin terugval is gemeten varieerde van 10 maanden tot 3 jaar (gemiddelde periode is 19 maanden) na beëindiging van het eerste hulpverleningstraject	De samenhang tussen inschattingen en recidive bleek laag. De berekende AUC-waarde voor beide risicoverschattingen bleek .53	Het ging alleen om terugkeer bij JBRA
SPUTO-VAMO	Pro-spectief	Nee	Studie: Validiteit (Schouten, 2017). Artsen op huisartsenposten en eerste hulp van ziekenhuizen hebben bij alle kinderen de SPUTOVAMO ingevuld. Vervolgens is na 10 maanden gekeken of het kind gemeld was bij de jeugdbescherming	De positief predictieve waarde voor de SPUTOVAMO is 8.3 en de negatief predictieve waarde 99.1 met 478 vals negatieven. De SPUTOVAMO heeft een lage detectiegraad van kindermishandeling op huisartsenposten en eerste hulp van ziekenhuizen en een hoog aantal vals positieven	Onduidelijk is bij welke instelling precies is gekeken naar meldingen. Het artikel vermeldt alleen "child protection services"
Vragenlijst Stevig Ouderschap	Pro-spectief	Ja, geen instrument (ja)	Studie: Validiteit (Van der Put et al., 2017)	De predictieve validiteit van de Vragenlijst Stevig Ouderschap was goed met een AUC van .70 voor het voorspellen van meldingen van kindermishandeling. De klinische inschatting door de verpleegkundige was slecht (AUC = .59). De combinatie van de vragenlijst en klinische inschatting leidde tot een AUC van .72	Follow-up periode was relatief kort waardoor het aantal meldingen relatief laag was

[Terug naar inhoudsopgave >](#)

Nederlands
Jeugdinstituut

Nederlands Jeugdinstituut

Postbus 19221
3501 DE Utrecht

T 030 230 6344
E info@nji.nl
www.nji.nl